

- tagen til en sikring af de miljømæssige forhold;
- ændringerne i naturfredningsloven i 1984, hvorefter bl.a. heder og strandenge er beskyttet gennem bestemmelserne i lovens § 43;
  - vedtagelsen af okkerloven i 1985, hvorved der åbnes mulighed for at begrænse okkerforurening gennem påbud om okkerrensingsanlæg eller forbud mod dræning;
  - vedtagelsen af den såkaldte NPO-handlingsplan i 1985, hvorefter landbrugserhvervet skal foretage væsentlige investeringer i forbindelse med en forøgelse af opbevaringskapacitet for naturgødning og forbedring af ejendommens afløbsforhold;
  - ændringerne i lov om tilskud til dræning og vanding i 1985, der indebærer stop for støtte til dræning af vedvarende græsarealer;
  - ændringer i landbrugsloven i 1986, hvorefter det bl.a. i lovens formålsbestemmelse er tydeliggjort, at der skal ske en afvejning af jordbrugsmæssige interesser med miljøhensyn;
  - folketingsbeslutningen i januar 1986 om stop for inddragelse af ny jord under om drift.

På baggrund af en folketingsbeslutning i november 1986 har regeringen endvidere fremlagt en handlingsplan mod forureningen af det danske vandmiljø med næringssalte. Det er i handlingsplanen forudsat, at en del (9.000 t/år) af den samlede reduktion i kvælstofudledningen skal tilvejebringes gennem *strukturelle tiltag*. Den nærmere udmøntning af de strukturelle tiltag fremgår bl.a. af denne strategi.

Der er endvidere fremlagt en handlingplan til nedbringelse af kemiske bekæmpelsesmidler.

Der er således mange faktorer, som påvirker den igangværende omstillingsproces og dermed udviklingen i landbrugsstrukturen.

Udviklingen i landbrugets produktionsmetoder har i en årrække trukket i retning af færre og større, mere intensive og dermed mere specialiserede bedrifter. Dagens effektive landbrug bygger bl.a. på forædlingsarbejde, på dyrkningstekniske foranstaltninger og på brug af hjælpestoffer i form af bekæmpelsesmidler og gødning m.v. I dag findes ca. 90.000 bedrifter, mens der for bare 25 år si-

den var ca. 200.000. Nedgangen i antallet af bedrifter forventes at fortsætte.

De seneste års udvikling må ses i tæt sammenhæng med den internationale udvikling, herunder EFs landbrugspolitik. Det er den internationale markedsudvikling, EF-markedsordninger og andre landbrugspolitiske foranstaltninger, der i vid udstrækning er bestemmende for, hvad der produceres. To tredjedele af landbrugsproduktionen går til eksport, og dansk landbrug er stærkt afhængigt af den internationale udvikling på fødevarerområdet, der i en årrække har været præget af kraftige eksportfremmende foranstaltninger og protektionisme. Gennem de sidste 15 år er der sket ændringer i dansk landbrugs strukturer og i dyrkningsmønstret i retning af øget planteproduktion, især korn, specialisering i og koncentration af husdyrbruget, øget brug af hjælpestoffer samt fald i arealet med grovfoderafgrøder som græs og roer.

Landbrugsområdet beslaglægger ca. ⅓ af EFs samlede budget. De internationale markedsudsigter er trykkede, idet den stadig stigende landbrugsproduktion og den stagnerende efterspørgsel i den industrialiserede verden medfører vanskelige afsætningsvilkår, overskudslagre samt prisfald på landbrugsprodukter. Udviklingen har stor indflydelse på omstillingsprocessen i dansk landbrug. Bl.a. forædling, produktudvikling og bedre markedsføring skal medvirke til, at vort landbrug kan stå godt rustet i konkurrencen.

Det har været fremme i den offentlige debat, at en stigende efterspørgsel i den tredje verdens lande inden for en overskuelig fremtid vil medføre, at overproduktionen af landbrugsvarer i industrilandene vil kunne afsættes. Det må antages, at der ikke i øjeblikket kan regnes med en stigende afsætning af fødevarer i den tredje verden. En permanent løsning af fødevarerproblemerne i udviklingslandene kan antagelig kun i mindre omfang bygge på import af industrilandenenes forædlede produktion.

Den voksende ubalance mellem udbud og efterspørgsel har sammen med EFs budgetproblemer i øvrigt ført til, at man inden for den fælles landbrugspolitik arbejder i retning af bl.a. produktionsnedsættelser for de varer, der er overproduktion af, hvorved der samtidig kan opnås budgetbesparelser på det fælles EF-budget.